

Akadnak persze borús óráink, mint mindenkinek, amikor azt hisszük, hogy a legcsekélyebb eredményt sem értük el, amikor úgy tetszik, mintha csak a kezdettől fogva jó végre szánt perek végződnének jól...

(Kafka: A per)

1.

Egyik barátunk és a felesége átjöttek este megnézni az új lakásunkat. Eddig társbérletben laktunk a szülőkkel, pihe-puha meghosszabbított gyerekkor volt. Most azonban új földrészt fedezünk fel, félelmetes vállalkozás, de amit Kolumbusz tudott, azt mi is tudjuk, hogy a tenger végén nem feneketlen szakadék vár ránk, hanem másik kontinens: ez a pocsékul kivitelezett négylakásos társasház, amelybe holnap költözünk. Mi a földszint egyes számot birtokoljuk, nagyszoba – kisháló – még kisebb szoba és a tartozékok, köztük egy erkély, merő boldogság, birtokba vesszük a két gyerekekkel, most még olyan, mint egy díszlet, amiben majd családot játszunk, négyszereplős darab lesz, folytatásos. Nézem magam az előszoba tükreben, nem jön le rólam a hülye vigyor, a boldogság vigyora, mert még idejében lett lakásunk, még nem vagyunk középkorúak, még előttünk van mindenféle jó és némely még jobb. Barátunk a falakat vizsgálgatja aggódó arccal, „reped”, állapítja meg, „süllyed a talaj errefelé”, válaszoljuk lezseren, nem gond, a házasságunk is repedezik, itt vagyunk mégis, lakást veszünk, élünk, és kert is van, gyümölcsfák, alma, körte, sárgabarack, dió, pingpongasztal is lesz, élni, élni, mily édes, mi szép! Pince nincs.

„Hát ti is?” – sóhajt a barátnőnk a könyvespolcot mustrálgatva, azon szomorkodik, hogy mi is bedőlünk, azt a bizonyos könyvespolcot vettük meg, ami most divatba jött Pesten, egyenpolc, inkább gyümölcsösládákat kellett volna beszerezni – mondja –, egymásra rakni, és kész, az korszerű lett volna... Én nem akarok korszerű lenni, csak olyan, mint mindenki más, semmi extra boldogságra nem vágyom, csak arra a cipelő szokásosra...

Pezsgőt bontunk, iszunk, barátunk feláll, krárog, pohárköszöntőt mondana, „halljuk” – kiabáljuk udvariasan, és akkor a felső szomszéd valami súlyos, tömött, szilárd tárggyal lesújt a padlóra a fejünk fölött, ütemesen sújt le, tizenöt másodpercenként, órákon át veri a padlót, fáradhatatlanul. Megkezdődött.

Az Apokalipszis lovasai száguldanak a fejünk fölött.

Hogy valami nincs rendben, azt rögtön ki kellett volna találnunk, amikor felső szomszédunk, Tóth András Endre (sic) névtábláján láttuk, hogy a szokatlan nevű úr statisztikus technikus, valamint házgondnok. Később megtudtam, hogy munkáját otthon végzi, s ha elkészül, beviszi a nem tudom, milyen intézetbe és új paksamétával megy haza, szóval meglehetősen kényelmes élete van. Egyszer már láttam a ház előtt sétálgatni, kövérkés, ingó-bingó járású férfiú, nem valami rokonszenves. Különös, baljós érzés suhant akkor át rajtam, hát persze, hiszen ez az ember félig-meddig hivatalos személy, és én egész életemben minden hivatalos személyről azt gondoltam, ártani fog nekem, és az illető legtöbbször ártott is. Mindenesetre, amikor azon a délutánon, a beköltözésünk előtti napon, ahogy illik, becsengettünk hozzájuk, férj is, feleség is korrektül viselkedtek. Hatalmas iratcsomót raktak elénk, sok mindent alá kellett írunk, az asszony (kellemes külsejű, szőke hölgy) pedáns mozdulattal itatóspapírt is mellékelte. Míg olvastunk és írtunk, Tóth András Endre hidegkék szemmel bámult ránk. Különös ember volt. Különös anyagból gyúrva.

2.

Másnap este kezdte a dörömbölést.

Ellenünk tiltakozott vagy a világ ellen, hozzánk szólt vagy az emberiséghez, esetleg önmagát bátorította? Mindennap éjfél előtt, néha már este tízkor kezébe vett egy súlyos tárgyat (állítólag bronzszobor volt) és megdöngötte a padlót, ez volt a jel, utána pár percet várt, talán számolt magában, egy-kettő-ötszáz, majd komolyan belefogott, így kezdődtek valamikor a bombázások is. Vajon kit vagy

mit ábrázolt a szobor, és volt-e ennek jelentősége? Ha ezt tudnánk, gondoltam, talán megértenénk, mért kell ezt a lidércnyomást átélnünk, a megoldást is megtalálnánk.

A gyerekekkel nem volt baj, két nap alatt hozzászoktak az infernális zajhoz, nyugodtan aludtak, a dörömbölés monoton ritmusa hat így rájuk, magyarázták a hozzáértők, bizonyos idő múlva mi is meg fogjuk szokni, biztattak. De a helyzet állandóan rosszabbodott, és karácsony második napjának éjszakáján már tarthatatlanná vált. Stratégiát kellett választanunk. Egyszerű eszközökhöz nyúltunk. Hajnalban, miután több órán át békésen túrtuk az agressziót, Jancsi (gyerekeim apja) felballagott az emeletre és becsöngetett a szomszédhoz, ám senki sem reagált, a nagyúr zavartalanul dörömbölt tovább. Nem adtuk fel, én is beszálltam, hol egyikünk, hol másikunk nyomta a felső szomszéd csengőjét. A teljes képhez tartozik, hogy a lépcsőház túloldalán fent is, lent is lakás volt, a fenti házaspár vidéken élt, a lentiek viszont a nagyúr vazallusai voltak, tetemes összeggel tartoztak neki, érthető, hogy nem hallottak, nem láttak, nem beszéltek. Álltunk, mint hülye kérelmezők a méltóságos úrék ajtaja előtt, nyomtuk a csengőt, hallgattuk a dörömbölést, aztán eljött a pillanat, amikor – egyik barátom szokta mondani – beharaptuk a vörös ködöt és kiabálni kezdtünk, „te rohadt szemét, gyere ki, ha mersz!”, ki tudja, mennyit és meddig üvöltöztünk, és mi volt ez, önkívület? A nevetségesség öl, le voltunk gyilkolva, feladtuk, megtörtén vonultunk lefelé, és nem vettük észre: gyilkosunk felesége kisettenkedik a lépcsőházba, hogy befejezésül fejünkre zúdítsa egy vödör hideg vizet.

A karácsonyi ünnepek után megjött a dörömbölő első levele, válaszként előző napi szóváltásunkra.

„...Felkérjük, hogy este 10 óra utánra nyúló társas összejöveteleket csak egészen kivételesen tartsanak. Évi egy-két esetet, indokolt családi ügyben természetesen mindenkinek elnézünk. Önök esetében azonban rendszeres az éjszakába nyúló vendéglátás. Nem tudjuk és nem is érdekel minket, hogy Önök mit művelnek éjszakába nyúlóan illusztris vendégeikkel. Tény azonban, hogy társaságuk zajától aludni nem lehet. Ajánlatos volna, ha áttanulmányoznák a lakásokra vonatkozó szabályrendeleteket, és ezek ismeretében betartanák a szocialista együttélésre vonatkozó regulákat. Egyébiránt, ha társas összejöveteleik egzisztenciájukhoz mulhatatlanul szükségesek, a nappali órákat javasoljuk. Megemlítyük azt is, hogy a vendéglátóipar éppen ilyen célokra létesítette helyiségeit...”

Gyerekkoromban sokszor lerajzoltam azt az álomházat vagy lakást, amelyet majd felnőtt koromban birtokolni akarok. Hát most itt volt, jó későn, sokkal szerényebb formában, de még nem elkésve, itt volt a lakás, a Traumw ohnung, még alig költöztünk be, és nem okozott semmi örömet. Az állandó nem alvás miatt elvesztettük józan ítélőképességünket, zavart tudatállapotban, kábán támolyogva, egyre inkább azt képzeltük, hogy ez így normális, ezek a súlyos kellemetlenségek együtt járnak az önálló lakás kellemességeivel, később majd minden tisztázódik, egyelőre mutassuk meg, hogy törvénytisztelő, békés állampolgárok vagyunk. Nem sokkal előbb jelent meg hazánkban A per, különös játéka volt a sorsnak, hogy éppen akkor olvastuk. Joseph K. reménytelen tévelygése végérvényessé tette számunkra, hogy olyan erő ejtett foglyul bennünket, ami ellen nem tudunk harcolni, legokosabb, ha egyelőre megadjuk magunkat, ahogy azt Joseph K. teszi (a szörnyű végkifejletig), megőrizve „mérlegelő értelmét”.

Statáriumot rendeltünk el, este tíztől hajnali hatig nem mertük kinyitni a vízcsapokat, vízzel teli vödörket használtunk, nem kapcsoltuk be a rádiót, suttogva beszélünk, bútorokat tologatni, írógépet kattogatni, tüsszenteni, köhögni tilos volt, e megszorításokat én szabtam magunkra. Ez az ember valami titkos okból utálja a gyerekeket, ez nyilvánvaló, legjobb, ha nem provokáljuk. Próbáltuk elviccelni: „holnap dörömbölnek, tegnap dörömböltek, holnapután az angyalok gyémánt havat köpnek...” – írtuk át József Attilát. Ha hébe-hóba hallgattak a fegyverek, mert gyilkosaink házon kívül tartózkodtak, a váratlan adománnyal nem tudtunk mit kezdeni, csak hallgattuk a neszeket, a szű percegését, az óra járását, a halk duruzsolást a konvektorokban, a szél zúgását a kertben, vártuk a Pokol megszokott zaját, megzavarodtunk, továbbra is suttogva beszélünk, nem tudtunk mit kezdeni az ajándékba kapott néhány óras csenddel. Hisz tudjuk, Kolumbusz nem akkor volt boldog, amikor felfedezte Amerikát, hanem amikor még csak kereste.

3.

Jött az újév, és a hónap közepén Prágában, a Vencel téren, egy húszéves cseh egyetemista, Jan Palach felgyújtotta magát, a prágai tavasz eltiprása ellen tiltakozott, és engem hajnalonként megrohant a bizonyosság, hogy Jan Palach bátorsága bennünket is kötelez, hírt kell adnunk a világnak az agresszióról.

A nagyhatalmak atom- és hidrogénbombákkal tartották féken egymást, akkoriban mégis szép és ígéretes látszatok uralták a világot. De Gaulle, mint egy nyugdíjas utolsó mohikán, félrevonult, Izrael államfője Golda Meir lett, a Palesztin Felszabadítási Szervezet elnöki tisztségét Jasszer Arafat töltötte be, a frissen megválasztott német kancellár, Willy Brandt pompás Mercedest ajándékozott Brezsnjevnek (a szovjet főtitkár több száz autóból álló gyűjteményébe még egyet), Kínában már három éve dühöngött a kulturális forradalom, és július huszonegyedikén, három óra ötvenhat perckor, Neil Armstrong rálépett a Holdra, a Föld népe ünnepelt, ám a

fejem fölött tomboló szömy agressziója még akkor sem lankadt. És mi panaszt tettünk a második kerületi tanács szabálysértési hatóságánál. Részletek a jegyzőkönyvből:

Tóth: Nem felel meg a valóságnak, hogy akár éjjel, akár napközben a lakásban csendháborítást követnének el. Hangosan sohasem rádióztunk. Az éjszakai dörömbölésre vonatkozó nevétséges vádat nem tudom értelmezni.

Tóthné: Nem felel meg a valóságnak, hogy éjszaka nehéz tárgyval verjük a padlót, és az sem felel meg a valóságnak, hogy a normálist messze meghaladó hangerővel hallgatjuk a rádiót.

Jancsi: Írásban többször kértem őket a csendháborítás megszüntetésére. Egy alkalommal, ezév januárjában, amikor éjszaka Tóth úrék már órák óta vadul verték a padlót, felmentem hozzájuk, hogy személyesen tiltakozzak. Hosszas csengetésemre sem nyitottak ajtót. De amikor lefelé haladtam a lépcsőn, Tóth úr kisurrant a lépcsőházba és leköptt.

Tárgyalásvezető: Mit csinált?

Én: Leköpte. Eltalálta a feje búbját.

Az illetékes megértő volt és jóindulatú, nem sajnálta tőlünk az idejét, bizakodva mentünk haza. Pár hét múlva küldönc jött hivatalos levéllel, a tanács illetékes osztályának vezetője értesített, hogy beadványunk írásánál nem vettük figyelembe azokat a szempontokat, amelyeket állampolgári kötelességünk lett volna figyelembe venni, ezért a tárgyalás elmarad. Fellebbezés helye stb... Mégis, mik azok a szempontok, édes urak? Szónoki kérdés, ellenfelünknek kítűnő kapcsolatai voltak, és mindenki tudta, hogy a tanácsok a korrupció melegágyai. „Hohó!”, mondta harcias, ötvenhatos barátom, és elkérte a levelet. Majd eljön a nap – mondta –, amikor bestsellerlistán lesznek az efféle irományokat összegyűjtő kötetek... Nem hittem neki, pedig eljött a nap, valóban megjelentek ilyen kiadványok, bestseller lista is volt, az említett levél azonban nem szerepelt a gyűjteményben, talán mert aláírója a rendszerváltás után is fontos szerepet töltött be. Ó, istenem, korrupció, lápvilág!

Közben megtudtuk, hogy házunk fura ura ideköltözésünk előtt néhány évvel egy ötemeletes Mártírok útjai bérházban egyfajta híresség volt, amolyan fantom, akit évekkel később is borzongva említenek. A monda szerint T. András Endre abban az óriási épületben a fűtőtestet kocogtatta éjszakánként, órákon keresztül, ez pokolbéli zaj volt, mind az öt emeleten egyformán átvonuló, félelmetes, sikító és hasító zaj, ami felébresztette a gyerekeket, az egykori pólyások még évek múlva is traumásan ébrednek. Ez volt a cél: a fantom minden gyereket gyűlölt, leginkább a tehetetlen piciket. Zavart elméjű, torz figura. Lehet, hogy rettenetes történetek áldozata vagy talán ő művelt retteneteseket, voltaképpen nem tudjuk, ki volt régen és kicsoda most, és kik azok, akik támogatják, milyen erők állnak mellette, hányféle álarcot hord?

A mérlegelő értelem nevében azonban továbbra is csak a megengedett eszközökkel védekeztem, így került a képbe Józsi bácsi, aki fontos lakóbizottsági tisztséget töltött be a körzetben, és hozzá tartoztak a csendháborítási panaszok is.

Öreg garabonciás volt, vállán tarisznya, abban hordta az iratokat, pecsétet, pálinkát, ki tudja, mit még. Telefonon nem lehetett elérni, üzenőláda volt az ajtaján, mikor ott jártam, egy papírlap a földön hevert, rajta aláírás nélkül, nyomtatott betűkkel az állt: „Józsi úr, a férjem bedilizett, S.O.S.!” Szégyenkezve ismertem be, hogy ehhez a drámához képest banális az én háborúm a felső lakóval, Józsi úr is ezt gondolhatta, mert nem jelentkezett, újra írtam, néhány napon át lestem rá a háza előtt, végre elkaptam a kapujában, részeg volt, de megismert, az ügy nem tartozik rá, közölte álmosan, ehhez ő túl kicsi, forduljak újra és újra a tanácsshoz, de ne reméljek semmi jót. Nem magyarázta meg, miért reménytelen, elgondolkodva nézett, mintha felmérné, máris vágóhídra küldjön-e vagy adjon még kegyelmi időt, végül megalkuvó döntést hozott, „túrni kell, menyecske...” – mondta atyaian, és becsukta orrom előtt a kaput.

Túrni kell, Natalja Ivanovna, tampariram-pamparam...

Túrtem. A hónapok, évek egybemosódtak.

4.

Gyerekeim apja végleg elköltözött.

– Betyárul összejöttök most maguknál a dolgok... – nézett rám részvétellel a postás, aki magánügyeinkben abszolút tájékozott volt.

Összejöttök a dolgok, ez tény.

Egy statisztikus technikus őrzöngött a fejünk fölött, családunk felbomlott, szóval volt néhány probléma. Egy-egy nyugodt éjszaka reményében néha a szüleimhez menekültünk a gyerekekkel, a Nagyúr ezt rossz néven vette, a következő éjszaka megtorlásképpen kettőzött erővel ütötte-verte bronzszobrával a padlót, munkám elvégzésében általában szándékosan meggátolt, megleste a kertből, ha az írógéphez ültem, és rögtön bömbölni kezdte a rádióját. Miért nem hívok rendőrt, kérdezték az emberek, miért nem vagyok ura az életemnek, miért nem cselekszem végre, miért nem fogadok el segítséget? Vannak önjelöltek, akik elkapnák a pasast, amikor este a környéken sétál, csak egy szót szólnék, ellátnák a baját, mindenki azt várja, hogy végre a tettek mezejére lépjek.

Félálomban néha elképzelttem: smaragdzöld fű borítja a tettek mezejét és tarka virágok, szarkaláb, fekete nadálytő, sóvirág és még száz másik, lepkék kergetőznek, szöcske szökdel, szitakötő szitát köt, süt a nap, bódító illatok szálldosnak, minden zizeg, zümmög és döngicsél, egyetlen lombos fa áll a mező aranymetszéspontján, tövében megkötözve, hülyére verve, jajgatva hever a dörömbölő...

Léptem.

Most már sokkal erélyesebben tettem panaszt a tanácsnál. Felkértem tanúnak pár illusztris barátnőmet, számoljanak be néhány nálunk töltött lidérces éjszakáról. Jó híreket féltve férfiakat nem kértem fel. A hölgyek persze hamisan tanúskodtak, e tekintetben azonban nem voltak erkölcsi aggályaim, a totális háború elvét vallottam, ráadásul precíz listákat vezettem a felső lakók minden agresszív megnyilvánulásáról, a segítségemre siető áltanúk a listák alapján tehát az igazat, csakis az igazat vallották. „Valóságos második világháborús éjszakák voltak...” – számolt be egyik barátnőm, és megrázóan ecsetelte, hogy a szörnyű éjszakai agresszió milyen rég elfelejtett traumáit hozta felszínre.

Ezúttal lakásunk előző tulajdonosa, M. úr is jelen volt, ekkor tudtam meg, hogy T. András Endre és neje őket is zaklatta. Íme egy részlet a vallomásából:

Gyakran előfordult, hogy néhány hónapos gyermekünk egész éjszaka sírt, megrémítette a dörömbölés rettenetes ereje. Meggyőződésem volt, hogy Tóth András Endrénél ez valami idegi dolog, háborús sérülés vagy ilyesmi, de valahogy nem tudtam szóba hozni a témát.... A végén egy kíméletes hangú levelet írtam neki, kértem, hogy hagyjon fel magatartásával, de kérésem nem járt eredménnyel. Ennek az állandó csendháborításnak nagy szerepe volt abban, hogy eladtuk a lakásunkat és elköltöztünk.

Minderre M. úr, lakásunk előző tulajdonosa nem figyelmeztetett bennünket, de egye fene, a lényeg, hogy a tanács illetékesei ügyünket megértéssel, sőt, együttérzéssel kezelték, úgy éreztem, hogy mi mind egy csapat vagyunk, egyfajta szövetség a téboly ellen. Sajnos, tévedtem. Panaszomat ismét elutasították. „Megmondtam. Azok ott a tanácsnál mind egy fazékban főnek a maga házibolondjával...” – kommentálta Józsi bácsi.

5.

Már alaposan benne vagyunk a nyárban, amikor – csodák csodája – több éjszakán át elmarad az agresszió, csak az éjszaka zenéjét halljuk. Vége volna? Hinni akarom, hogy vége van, a gondolat megrészegít és vakmerő akcióra sarkall. Kicipeljük a pingpongasztalt a kertbe, megbízható távolságra a háztól, két gesztenyefa árnyékában helyezzük el, ezt a stratégiai pontot hangmérnök barátunk már hetekkel ezelőtt kijelölte, rendkívül tudományosan, logaritmusskáláról beszélt, a hallható hangok tartományáról, decibelről, sound meter, mondta előkelően, és biztosított, hogy a tudomány mai állása szerint az általa kijelölt messzeségből a házban tartózkodók nem hallanak semmit, lehet nevetni, kiabálni, kopoghat a pingponglabda, szabad a pálya.

Akkor hát vágjunk bele!

Délután a gyerekek két barátjukkal bajnoki versenyekbe bonyolódnak, minden olyan békés, mintha normális életet élnék, éppen uzsonnát készítek a konyhában, amikor váratlanul eszembe jut, amit egyik főiskolai tanárom mondogatott: a boldogság az, ha szereted mindazt, amit birtokolsz... És miközben a körözöttes kenyereket kenem, kis kételyekkel ugyan, de bevallom magamnak, hogy minden balszerencse és viszály ellenére szeretem ezt a lakást és a kertet, a szederbokrokat, a diófákat, amelyeknek egész termését András Endre sipító felesége takarítja be, azokat a kis nyavalyás, savanyú almákat termő fákat is szeretem, ráadásul egész gyerekkoromban hiába vágytam egy pingpongasztalra, és tessék, most azt is birtokolom, ezek szerint boldog vagyok?

Mintha ezzel a feltételezéssel a világ rendjét bolygatnám meg, kaotikus láрма a válasz, berobban a konyhába a négy gyerek, fulladozva a felháborodástól, röhögnek, bár sírni szeretnének, és egymás szavába vágva mondják, mi történt, egyszerre csak egy beszéljen, kérem őket, de aztán meglátom a nagyobbik fiam arcának bal oldalán az óriás, égővörös foltot, tisztán kivehető kéznnyommal, és már tudom, mit akarnak mondani.

T. András Endre a terepet ellenőrizte (ezt naponta kétszer csinálja), így talált rá a két gesztenyefa között az életöröm kis szigetére. A gyerekek akkor páros pingpongot játszottak, nem vették észre, hogy ott áll ő, a ház ura, és elképedve veszi tudomásul, hogy az ellenőrzése alól valami kicsúszott.

Talán húsz másodperc is eltelt; hogy mi fér ennyi időbe, azt nem tudom, talán egy egész élet, talán csak annyi gyűlölet, amennyit emberünk gyerekkorában érzett szerencsésebb társai iránt. Hirtelen csend lett, a gyerekek végre meglátták, a játék leállt. A felső szomszéd valami ideges, hessegető mozdulatot tett a pingpongasztal felé, „ezt még ma eltávolítjátok!”, csendesesen mondta, de parancsoló modorban, azzal az éneklő hanglejtésével. „Ez itt nem közterület...” – tette hozzá. És: „Az idegenek távozzanak!” Senki sem mozdult. „Kotródjatok!” – bökött a felszólítottak felé. Ez már tűrhetetlen volt. „Miért, magáé ez a ház?” – kérdezte a nagyobbik fiam. „Akarsz egy pofont?” – kérdezte A. E., és már adta is, lekent egy óriási pofont, szegény gyerek valószerűleg mások helyett is kapta, mindazok helyett, akik eddig büntetlenül fordultak szembe ezzel a cezaromániás idiótával. Látványos, elképesztő pofon volt, lángoló nyoma órák múlva is jól látszott.

Az esemény hírére hamarosan megjelentek nálunk a vendég gyerekek szülei és néhány barátunk. Döbbenet bámulták a pofon nyomát, a sértett meg méltóságtejesen sütkérezett a dicsfényben, öccse büszkén feszített mellette, az agresszió őt is sújtotta, vele is megtörténhetett volna, az óriás-pofon kettőjüknek szólt, a világ összes gyerekének szólt, mindazoknak, akik játszani és nevetni merészelnek. Odakinn még javában sütött a nap, de mi becsuktuk az ablakokat, lehúztuk a redőnyöket és suttogva tanácskoztunk, akcióképtelen értelmiségiek. Két barátunk azonnal cselekedni akart (semmi faksznizás, te lefogod, én lekenek neki egy frászt, jó soká pofozom és ennyi...), a többség leintette őket, az volt a véleményük, hogy én nem sülyedhetek ennek a baromállatnak a színvonalára, egyenesen kell haladnom, a jog útján, az is igaz viszont, hogy mivel hazánk nem jogállam, csak tévúton járhatok, tehát csapdába estünk, puff. A csapda-témáról bejött a csehszlovák helyzet, a hazai filozófusok ügye és sok egyéb, valahogy belekerült a diskurzusba Morus Tamás Utópiájának egy mondata is, amely arról szól, hogy az utópisztikus államban minden élvezet megengedett, amiből „baj nem lesz...”. Az idézet általános derűtséget keltett, és én ijedten ismertem fel, hogy itt valóságos társas összejövetel van, aminek ma éjjel biztosan meglesz a böjtje.

Húsz perc múlva már a rendőrségen voltam a két gyerekekkel.

A szolgálatban lévő ügyeletes tiszt személye a szervvel kapcsolatos minden előítéletemnek, sőt, tapasztalatomnak is ellentmondott. Ott ültünk a rosszul világított kis fülkében, és mintha mesében ültünk volna, nagyszerű magyar mesében, amelyben igazságságról, méltányosságról és emberi méltóságról is szó van. Egy intelligens, érzékeny és jó humorú, fáradt fiatal rendőrtiszt vette fel a panaszkodunkat, megnevettette a gyerekeket, néhány szóval elmondta nekik, milyen külsőségekre számítsanak a majdani bírósági tárgyaláson, figyelmesen hallgatta, amit ők, és amit én mondtam, elhitte, felébresztette bennünk a reményt, hogy a bíróság is a mi oldalunkon lesz. Mindezen túl gyorsan és hibátlanul gépelt, a helyesírás ellen sem vétett, az általa felvett jegyzőkönyv másolatát később nagy becsben tartottam, mintha különlegesen értékes okirat lenne.

Az élmény összekuszálta világképemet és kételyek rohantak meg. Eddig minden a helyén volt: édes hazám rossz passzban van, a rendszer aljas és ostoba, ennek következtében az úgynevezett erőszakszervezet szolgálatában állók nyomorúságos szellemi és morális állapotba süllyedve tengetik napjaikat, az értelmiség jobbik része meg bánatosan hajtogatja, hogy rohad az államgépzetben valami, és szimbolikus akciókkal vigasztalja magát. Na de ha ez a helyzet, akkor honnan kerülnek elő az olyan táltos királyfik, mint ez az ügyeletes tiszt?

Egyébként, ahogy előre láttam, aznap éjszaka a ház szigorú gondnoka a misztikus bronzszobrával öt és fél órán át szakadatlanul verte a padlót. De mert nem tudhatta, lesz-e következménye a pofonnak, másnap bedobott a levélszekrényembe egy levelet, amelyben minden eshetőségre felkészülve az előző napi drámát hazug módon festette le. Nem ismerte Bergson mondását, amely szerint a jelen a múlt lenyomata, minden, ami benne van, következmény, okozat.